

Een bezoek aan Manx Radio op het eiland Man

Manx Radio was het eerste commerciële radiostation in Groot Brittannië en werd opgericht in juni 1964. Dit tijdens de roerige tijden met de zeezenders voor de Britse kust. En zelfs in de tijd met Radio Caroline North, uitzendend vanaf de MV Fredericia voor de kust van het eiland Man, in Ramsey Bay. De start van Manx Radio vond plaats in een caravan op een heuveltop nabij het plaatsje Onchan. En Onchan ligt dan weer in dezelfde baai als de hoofdstad Douglas. Het was in het begin net zo pionieren bij Manx Radio als bij de zeezenders. Om een voorbeeld te noemen? Een toilet hadden ze niet in de beginperiode en de behoeften dienden dus buiten te gebeuren. En dat was best lastig voor de dames, actief bij het radiostation, met name in de winter. Tjerk Oosterkamp bezocht deze voorzomer het eiland Man met twee doelen. Hij wilde de vermaarde TT Races op het eiland meemaken terwijl hij ook voor ons in de geschiedenis dook van Manx Radio en een bezoekje bracht aan het station dat al zo vele decennia actief is op het eiland.

Commerciële radio op het eiland Man was mogelijk omdat het bestuur van het eiland een zogenaamd 'self government' is. Man is zogenaamd Kroon afhankelijk van Groot Brittannië, maar vormt geen onderdeel van het Verenigd Koninkrijk. De oprichters van Manx Radio hadden echter wel een vergunning nodig van de Britse autoriteiten om met uitzendingen te kunnen beginnen. Een aanvraag werd ingediend en uiteindelijk werd een vergunning met enige terughoudendheid verkregen. Ze kwamen, zoals vermeld, in de lucht vanuit een caravan en waren alleen op FM via 89.0 MHz te ontvangen. De antenne stond destijds direct naast de caravan opgesteld.

Onchan, het plaatsje waar de caravan stond, is gelegen op een soort landtong en dus blootgesteld aan het ruige weer van de Ierse zee. De stormen kregen nogal eens vat op de caravan met alle gevolgen van dien. Soms leek het wel of men er zeeziek van werd.

Later verhuisde Manx Radio naar het plaatsje Carnane, nog steeds de huidige uitzendlocatie. Het studiocomplex is een oud R.A.F. gebouw, stammend uit de Tweede Wereldoorlog, maar daarom wel bomvrij en dus ook geluidsdicht. Men zendt nu uit op de AM met een 20KW zender, die staat opgesteld in Foxdale. Ook maakt men gebruik van een drietal FM zenders om het gehele eiland te kunnen bereiken. Voor het zuiden staat de zender in Carnane en deze heeft een vermogen van 11.8 KW. Voor ontvangst op het midden van het eiland Man staat de zender op Snaefell. Deze zender zendt met een vermogen van 4 KW en in het noorden van het eiland staat de zender in Jurby met een vermogen van 2 KW.

Mijn bezoek aan Manx Radio ('The sound of your life') viel samen met de beroemde TT races. Een hele drukke tijd voor het radiostation en haar medewerkers, want de normaal gekoppelde AM en FM zenders zijn in die dagen gesplitst. Op de AM was tijdens mijn bezoek Manx TT Radio en op de FM was het gewone Manx Radio te beluisteren. De beroemde TT motorraces op het eiland vinden plaats op een 37 ³/₄ mijl lang stratencircuit. Als bezoeker van deze races heb je weinig overzicht op het wedstrijdverloop omdat de rijders, maar een paar keer langs komen en tegen de klok racen. Gelukkig had Manx Radio haar AM zender losgekoppeld en gebruikte men deze om de races live te kunnen verslaan. Je zag dus bijna iedereen ouderwets met

een transistorradio langs de baan bivakkeren. Manx Radio coördineerde bijna alles vanuit de hoofdstudio in Carnane. Wel was er een tijdelijke studio onder de hoofdtribune, bij start en finish, waar de interviews met de rijders en andere betrokkenen werden afgenomen. Ook waren er nog twee live locaties opgebouwd langs het circuit om tijdens de races extra informatie en tijden door te kunnen geven.

Eén was er bij 'Glen Helen' en de andere was bij de 'Ramsey Hairpin', beiden belangrijke ijkpunten op het circuit. Dit alles was natuurlijk live te beluisteren op de 1368 AM. Als na weer een race de winnaar op het erepodium stond schalde zijn nationaal volkslied over de tribune en ook via de 1368 AM vanuit de studio in Carnane, Douglas. In de studio zijn al de volksliederen van de deelnemende landen in de computer opgeslagen. Ook het Nederlandse, hoewel er dit jaar geen Nederlandse deelnemers waren. Het splitsen van de AM en de FM gebeurt niet alleen met de TT races maar ook tijdens andere sportevenementen en bij belangrijke vergaderingen van de 'Tynwald' en de 'House of Keys' ofwel de regering van het 'Isle of Man'. Het is het oudste Parlement van Europa en informatie van het toeristenbureau geeft aan dat het ongeveer 1000 jaar oud is en gesticht werd door King Orry, een Vikking afkomstig uit IJsland.

Terug naar Manx Radio en zijn programmering, normaal gesproken een soort is het een soort van 'Middle of the Road' station, gelijk aan onze regionale stations zoals Radio Oost, Radio Noord en anderen. Overdag veel nieuws en informatie, en 's avonds speciale programma's zoals: Country (Ooit nog gedaan door Daffy Don Allen), Folk, Klassiek en natuurlijk enkele in het Gealic. De nachten zijn non stop geprogrammeerd, met veel rock muziek. Op zaterdag brengt men veel goud van oud muziek, met als belangrijkste het ochtend programma van Chris Williams, genaamd 'Carnaby Street', dat gesponsord wordt door Ramsey Bakkery. Dit programma is echt de moeite van het beluisteren via internet een keer waard. Chris gebruikt veel oude Caroline North jingles en commercials.

De zondag is er natuurlijk ondermeer voor religieuze programma's. Ons bezoek aan de studio's van Manx Radio stond gepland voor de namiddag dus hadden we eerst nog een ochtend, waarin we een bezoekje brachten aan de studio onder de hoofdtribune van de TT races. Het ochtend programma van 8 tot 12 uur werd daar verzorgd door Alex Brindley. Vier uur lang schakelde en praatte hij het programma aan elkaar via de 1368 AM. Terwijl op de FM de gewone programmering vanuit de hoofdstudio in Carnane in de ether werd gestuurd. Zoals alles op het eiland was alles open en we konden vrij naar binnen lopen om tussen de platen door met Alex te praten. Hij vertelde ons over de enorme drukte van deze twee weken, met de gesplitste zenders. Want er waren dan wel twee stations in de ether maar men moest het doen met dezelfde hoeveelheid mensen om de programma's te maken. Daarom moest men dus dubbele uren draaien en deed Alex vier uur lang een ochtend programma op de AM en in de middag deed hij het programma van 2 tot 6 uur op de FM.

Het leken dus wel op de lange dagen aan boord van een zeezender, waar men meer dan eens dubbele diensten draaide. We werden ontvangen door Rebecca Mills, die ons eerst een film liet zien van het oude Manx Radio uit 1968. Ook is deze opnamen trouwens te vinden op you-tube.nl. Simpel zoeken op Manx Radio 1968. Daarna werden we door Rebecca langs alle kantoren geleid waar het in verband met de uitzendingen van de TT het erg druk was. Ook is er een apart kantoor voor de BBC

mensen, want inmiddels heeft de BBC een meerderheid van de aandelen in dit station en moeten ze deze 'vijanden' wel toestaan. Het is dus anno 2010 min of meer een semicommercieel station. Eindelijk kwamen we in de spannende afdelingen. Een technicus liet ons de zenderkamer zien. Eigenlijk meer een verdeel en regelkamer want de zenders staan elders opgesteld. In de regelkamer werden we bijgepraat door een technicus, die ons veel deed denken aan Juul Geleick. Rebecca leidde ons daarna naar het archief, waar alle oude banden met programma's liggen. Echt alles is er nog aanwezig, vanaf het begin in 1964. Ze liet ons een band zien met een programma uit 1966, dus twee jaar na de oprichting en met om die tijd ook nog steeds Radio Caroline North voor de kust van Ramsey Bay. Het spreekt voor zich dat ze toen niet zo blij waren met de zeezender in hun ontvangstgebied, maar nu is het een onderdeel van hun geschiedenis.

Tegenwoordig wordt alles digitaal opgeslagen en uiteindelijk als MP3 opgeslagen op een CD en bewaard voor later. Daarna waren de studio's aan de beurt voor een bezoek. We kwamen eerst in de oudste studio. Die is er al vanaf het begin en wordt nog steeds gebruikt door enkele (oude) medewerkers. De studio is uitgerust, inclusief de oude bandrecorders en platenspelers. De studio is ontmanteld geweest, maar weer opnieuw opgebouwd omdat men bij Manx Radio een goed gevoel voor historie heeft. Het was hier dat ik Rebecca vroeg naar hun programmering, waarop ze antwoordde dat iedereen zich aan de playlist moet houden, maar dat er nog wel eens gezondigd wordt door de oudere mensen, vooral Bernie Quayle, die nog wel vaak hun eigen platen er tussen drukken (hoezo rebelse offshore mentaliteit). Het wordt dan ook oogluikend toegestaan.

Daarna was het de beurt aan de tweede studio tijdens de TT dagen, waar Bernie Quayle met zijn programma op de AM bezig was. Telefonerend met wat gasten bleef het bij stil zijn en naar elkaar zwaaien. Het schakelen van de zenders ging met een AM en FM sleutel, die in het slot staken, rechts naast de ingang van de studio's. In ons geval zat de AM sleutel in de oude studio bij Bernie Quayle en de FM sleutel bij Alex Brindley in de hoofdstudio. Daarna bezochten we de hoofdstudio waar Alex ons direct herkende van de ochtend en met een 'Hej-ya lads' werden we begroet. Alex is een frivool type die tussen de platen door alles laat zien en ondertussen alles scherp zet. Het lijkt echt op de oude offshore tijden, die je op 8mm films ziet. Deeja's die maar blijven bewegen. Het nieuws van drie uur maakten we mee, zittend naast de nieuwslezer. Ondanks dat we hem op de vingers keken ging het foutloos en natuurlijk snel. Als je uit het rechter raam van de studio kijkt, dan zie je de Ierse zee en krijg je vrij snel het oude zeezender gevoel. En als je lang naar de horizon tuurt en je mijmert wat, dan zie je zelfs de 'Fredericia' van Radio Caroline North (een echte fata morgana). Even later namen we afscheid van Alex Brindley en lieten we hem achter met alleen de microfoon. We werden uitgeleide gedaan naar de uitgang door Rebecca Mills, en stonden we weer buiten met veel indrukken en natuurlijk een goody bag.

Tjerk Oosterkamp, Dalfsen